

СУД ЕЎРАЗІЙСКАГА ЭКАНАМІЧНАГА САЮЗА

КАНСУЛЬТАТЫЎНАЕ ЗАКЛЮЧЭННЕ

28 сакавіка 2024 года

горад Мінск

Вялікая калегія Суда Еўразійскага эканамічнага саюза ў складзе старшынствуючага суддзі-дакладчыка Дронава А.А., суддзяў Ажыбраімавай А.М., Айрыян Э.У., Аляксандрава Д.П., Забары А.А., Ісмаілава Е.Ж., Кайыпава М.Т., Кішкембаева А.Б., Паўлавай Н.У., Туняяна А.Г.,

пры сакратары судовага пасяджэння Каралёвай А.У.,

кіруючыся пунктамі 46, 68, 69, 96 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, артыкуламі 14, 72, 85 Рэгламенту Суда Еўразійскага эканамічнага саюза,

прадастаўляе кансультацыўнае заключэнне па заяве Брыновай Таццяны Іванаўны, Мысліўскага Паўла Пятровіча, Панова Антона Аляксандравіча аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года, звязаных з працоўнымі праваадносінамі.

I. Пытанні заяўнікаў і акалічнасці справы

1. Грамадзяне Расійскай Федэрацыі Брынова Т.І., Мысліўскі П.П., Паноў А.А. (далей – заяўнікі) звярнуліся ў Суд Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Суд) з заявай аб растлумачэнні пунктаў 53 і 54 Палажэння аб сацыяльных гарантыях, прывілеях і імунітэтах у Еўразійскім эканамічным саюзе (далей – Палажэнне), якое змяшчаецца ў Дадатку № 32 да Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года (далей –

Дагавор).

2. Прычынай звароту з заявай аб растлумачэнні, як вынікае з матэрыялаў справы, паслужылі змяненні ўмоў набыцця права на пенсію за выслугу гадоў службовым асобам і супрацоўнікам органаў Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Саюз) з ліку грамадзян Расійскай Федэрацыі, прадугледжаных пунктам 53 Палажэння.

У адпаведнасці з пунктам 53 Палажэння ў рэдакцыі ад 29 мая 2014 года службовыя асобы і супрацоўнікі Еўразійскай эканамічнай камісіі (далей – Камісія) і Суда, якія з’яўляюцца грамадзянамі Расійскай Федэрацыі, якія замяшчалі да працы ў Камісіі і Судзе пасады федэральнай дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы, вызваленыя ад пасады, што замяшчаюцца ў Камісіі і Судзе (за выключэннем выпадкаў вызвалення, звязаных з вінаватымі дзеяннямі), і маюць стаж дзяржаўнай грамадзянскай службы не меншы за пятнаццаць гадоў, маюць права на пенсію за выслугу гадоў, што прызначаецца ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам Расійскай Федэрацыі для федэральных дзяржаўных грамадзянскіх служачых, калі непасрэдна перад звальненнем з Камісіі і Суда яны замяшчалі ў іх пасады не менш за дванаццаць месяцаў.

Згодна з Пратаколам аб унясенні змяненняў у Дагавор аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года ў частцы ўдакладнення механізма фарміравання кадравага складу Еўразійскай эканамічнай камісіі ад 5 жніўня 2021 года, які ўступіў у сілу 25 кастрычніка 2022 года, прынята наступная рэдакцыя пункта 53 Палажэння:

«Службовыя асобы і супрацоўнікі Камісіі і Суда, якія з’яўляюцца грамадзянамі Расійскай Федэрацыі, якія замяшчалі ў любы перыяд да працы ў Камісіі і Судзе пасады федэральнай дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы, вызваленыя ад пасады, што замяшчаюцца ў Камісіі і Судзе (за выключэннем выпадкаў вызвалення, звязаных з вінаватымі дзеяннямі), і маюць стаж дзяржаўнай грамадзянскай службы не меншы за пятнаццаць гадоў, маюць права на пенсію за выслугу гадоў, што прызначаецца ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам Расійскай Федэрацыі для федэральных дзяржаўных грамадзянскіх служачых, калі непасрэдна перад звальненнем з Камісіі і Суда яны замяшчалі ў іх пасады

не менш за дванаццаць месяцаў».

На падставе Пратакола аб унясенні змяненняў у Дагавор аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года ў частцы пенсійнага забеспячэння службовых асоб і супрацоўнікаў Еўразійскай эканамічнай камісіі і Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, якія з'яўляюцца грамадзянамі Расійскай Федэрацыі, што падпісаны 24 сакавіка 2022 года (далей – Пратакол) і ўступіў у сілу 24 студзеня 2023 года, у пункт 53 Палажэння ўнесены змяненні ў частцы працягласці замяшчэння пасад у Камісіі і Судзе, неабходнай для прызначэння пенсіі за выслугу гадоў службовым асобам і супрацоўнікам Камісіі і Суда, якія з'яўляюцца грамадзянамі Расійскай Федэрацыі.

У адпаведнасці з пунктам 2 артыкула 1 Пратакола прынята і да цяперашняга часу дзейнічае наступная рэдакцыя сказа абзаца першага пункта 53 Палажэння:

«Службовыя асобы і супрацоўнікі Камісіі і Суда Саюза, якія з'яўляюцца грамадзянамі Расійскай Федэрацыі, якія замяшчалі ў любы перыяд да працы ў Камісіі і Судзе Саюза пасады дзяржаўнай службы Расійскай Федэрацыі, вызваленыя ад пасад, што замяшчаюцца ў Камісіі або Судзе Саюза (за выключэннем выпадкаў вызвалення, звязаных з вінаватымі дзеяннямі), і маюць стаж дзяржаўнай грамадзянскай службы ў адпаведным годзе працягласцю, устаноўленай заканадаўствам Расійскай Федэрацыі для прызначэння пенсіі за выслугу гадоў федэральным дзяржаўным грамадзянскім служачым, маюць права на пенсію за выслугу гадоў, што прызначаецца ў адпаведнасці з умовамі і ў парадку, якія вызначаны заканадаўствам Расійскай Федэрацыі для федэральных дзяржаўных грамадзянскіх служачых, калі непасрэдна перад звальненнем з Камісіі або Суда Саюза яны замяшчалі ў іх пасады не менш за 3 гады».

Пры гэтым раздзел XXVII Дагавора «Пераходныя палажэнні» на падставе пункта 1 артыкула 1 Пратакола быў дапоўнены артыкулам 106¹ «Пераходныя палажэнні ў дачыненні да раздзела XXVIII», які прадугледжвае захаванне ў дачыненні да пазначаннага ў ім кола асоб права на пенсію за выслугу гадоў у парадку, устаноўленым пунктам 53 Палажэння, без уліку змяненняў у частцы працягласці стажу дзяржаўнай

грамадзянскай службы, унесеныя Пратаколам (у тым ліку за асобамі, якія набылі права на пенсію за выслугу гадоў у адпаведнасці з пунктам 53 Палажэння і вызвалены ад пасада, што замяшчаюцца ў Камісіі або Судзе Саюза да даты ўступлення ў сілу Пратакола (абзац другі артыкула 106¹ Дагавора).

3. У рамках гэтай справы Суд разглядае наступныя пытанні, якія адпавядаюць па сэнсе пытанням, што ўтрымліваюцца ў пунктах адзін, чатыры і пяць заявы аб растлумачэнні.

3.1. У першым пункце заявы аб растлумачэнні заяўнікі просяць растлумачыць прымяненне пункта 53 Палажэння да сітуацыі, пры якой службовая асоба або супрацоўнік органа Саюза быў звольнены з гэтага органа Саюза ў перыяд дзеяння рэдакцыі ўказанага пункта, якая прадугледжвала наяўнасць стажу працы ў органе Саюза працягласцю дванаццаць месяцаў, а прадстаўленне Старшыні Калегіі Камісіі або Старшыні Суда аб прызначэнні пенсіі за выслугу гадоў накіравана ва ўпаўнаважаны орган дзяржавы-члена пасля ўступлення ў сілу (24 студзеня 2023 года) Пратакола, на падставе якога прынята новая рэдакцыя пункта 53 Палажэння, якая павялічвае працягласць перыяду працы ў органах Саюза, неабходную для прызначэння пенсіі за выслугу гадоў, з дванаццаці месяцаў да трох гадоў. Пры гэтым заяўнікі спасылаюцца на «агульнаправавы прынцып, якім забараняецца прымяненне з адваротнай сілай нормы, якая пагаршае становішча суб'ектаў», замацаваны, на іх думку, у нацыянальных канстытуцыях і іншых нарматыўных прававых актах дзяржаў – членаў Саюза, а таксама ў пунктах 17–18 Палажэння аб Еўразійскай эканамічнай камісіі, якое з'яўляецца Дадаткам № 1 да Дагавора.

3.2. У чацвёртым пункце заявы аб растлумачэнні заяўнікі просяць растлумачыць пытанне аб тым, ці ўключаецца перыяд выканання паўнамоцтваў службовых асоб або супрацоўнікаў Суда ў стаж дзяржаўнай службы дзяржавы-члена, грамадзянамі якой гэтыя асобы з'яўляюцца, улічваючы, што ў першым абзацы пункта 53 Палажэння патрабаванне аб працягласці працы ў Камісіі і Судзе сфармулявана як «замяшчэнне пасада» у органах Саюза, у той час як у пункце 54 Палажэння выкарыстоўваецца паняцце «перыяд працы» службовых асоб і супрацоўнікаў, што падлягае

ўключэнню ў стаж дзяржаўнай грамадзянскай службы дзяржавы-члена, грамадзянамі якой яны з'яўляюцца, у тым ліку для прызначэння пенсіі за выслугу гадоў дзяржаўных служачых.

3.3. У пятым пункце заявы аб растлумачэнні заяўнікі ставяць пытанне аб тым, ці ўключаецца, «зыходзячы з практыкі працоўных адносін у органах Саюза», у стаж дзяржаўнай службы ў адпаведнасці з пунктамі 53 і 54 Палажэння перыяд працы ў якасці «выконваючага абавязкі» ў Камісіі або Судзе на адпаведнай пасадзе.

4. Звароту ў Суд з заявай аб растлумачэнні папярэднічалі наступныя акалічнасці.

Заяўнік Брынова Т.І. у перыяд з 2 лістапада 2015 года па 1 снежня 2016 года на падставе загада Старшыні Суда ад 30 кастрычніка 2015 года № 57 і працоўнага дагавора (кантракта) ад 2 лістапада 2015 года замяшчала пасадку памочніка суддзі Суда, а ў перыяд з 1 снежня 2016 года па 29 снежня 2017 года на падставе загада Старшыні Суда ад 29 лістапада 2016 года № 18-л і працоўнага дагавора (кантракта) ад 29 лістапада 2016 года выконвала абавязкі кансультанта экспертна-аналітычнага аддзела Сакратарыята Суда. Ва ўказаны перыяд заяўнік была ва ўстаноўленым парадку акрэдытавана Міністэрствам замежных спраў Рэспублікі Беларусь і як супрацоўнік Суда карысталася адпаведнымі прывілеямі і імунітэтамі. Працоўныя дагаворы (кантракты), заключаныя Судом з заяўнікамі, прадугледжвалі прымяненне да яе «ажыццяўленне пенсійнага і сацыяльнага забеспячэння супрацоўніка Суда ў адпаведнасці з Дагаворам і Правіламі арганізацыі і дзейнасці Суда Еўразійскага эканамічнага саюза». У перыяд працы заяўніка (у тым ліку ў якасці выконваючай абавязкі кансультанта экспертна-аналітычнага аддзела Сакратарыята Суда) Суд у адпаведнасці з пунктам 44 Палажэння ў поўным аб'ёме выконваў свае абавязацельствы па адлічэнні страхавых узносаў на пенсійнае забеспячэнне заяўніка як супрацоўніка Суда ў пенсійны фонд дзяржавы яе грамадзянства ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Расійскай Федэрацыі. Загадам Старшыні Суда ад 22 снежня 2017 года № 25-л Брынова Т.І. 29 снежня 2017 года была вызвалена ад выканання абавязкаў кансультанта экспертна-аналітычнага аддзела Сакратарыята Суда і звольнена з Суда ў сувязі са сканчэннем тэрміну дзеяння працоўнага

дагавора (кантракта).

3 прычыны адпаведнага звароту заяўніка, датаванага 2 лютага 2023 года, які паступіў у Суд, Старшынёй Суда ў адпаведнасці з пунктам 53 Палажэння ў Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Расійскай Федэрацыі накіравана прадстаўленне аб прызначэнні заяўніку пенсіі за выслугу гадоў (пісьмо Старшыні Суда ад 10 лютага 2023 года № 5-3-9/3). Вышэйгаданае Міністэрства адмовіла ў прызнанні за заяўнікам права на пенсію за выслугу гадоў, аб чым паведаміла Суду пісьмом ад 8 сакавіка 2023 года № 21-4/10/В-3121. Гэта рашэнне абскарджана заяўнікам у судовым парадку.

5. Да часу звароту ў Суд з разглядамай заявай аб растлумачэнні (29 снежня 2023 года) заяўнікі Мысліўскі П.П. і Паноў А.А. знаходзіліся ў працоўных адносінах з Судом.

II. Працэдура ў Судзе

6. Пастановай Вялікай калегіі Суда ад 30 студзеня 2024 года заява прынята да вядзення ў частцы пытанняў, выкладзеных у пунктах. 1, 4 і 5 заявы аб растлумачэнні.

7. Згодна з пунктам 68 Статута Суда, які з'яўляецца Дадаткам № 2 да Дагавора (далей – Статут), парадак разгляду спраў аб растлумачэнні вызначаецца Рэгламентам Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, зацверджаным Рашэннем Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета ад 23 снежня 2014 года № 101 (далей – Рэгламент).

8. У рамках падрыхтоўкі справы да разгляду ў парадку артыкула 75 Рэгламенту накіраваны запыты ў вышэйшыя судовыя органы, органы канстытуцыйнага кантролю, упаўнаважаныя і іншыя органы дзяржаў-членаў Саюза, іх нацыянальныя навуковыя ўстановы і вышэйшыя навучальныя ўстановы (Балтыйскі федэральны ўніверсітэт імя І. Канта, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Еўразійскі навучальны інстытут Маскоўскага дзяржаўнага інстытута міжнародных адносін (універсітэта) Міністэрства замежных спраў Расійскай Федэрацыі, Ерэванскі дзяржаўны ўніверсітэт, Інстытут дзяржавы і права Расійскай Акадэміі навук, Інстытут заканадаўства і прававой інфармацыі Рэспублікі Казахстан Міністэрства

юстыцыі Рэспублікі Казахстан, Інстытут заканадаўства і параўнальнага правазнаўства пры Урадзе Расійскай Федэрацыі, Казанскі (Прыволжскі) федэральны ўніверсітэт, Кыргызска-Расійскі Славянскі ўніверсітэт імя Б.М. Ельцына, Маскоўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя М.В. Ламаносава, Расійска-Армянскі (Славянскі) ўніверсітэт, Маскоўскі дзяржаўны юрыдычны ўніверсітэт імя А.Е. Кутафіна), а таксама ў Еўразійскую эканамічную камісію і шэраг міжнародных арганізацый (Міжнародны Суд Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, Апеляцыйны трыбунал Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, Адміністрацыйны трыбунал Міжнароднай арганізацыі працы, Міжнародны трыбунал па марскім праве, Адміністрацыйны трыбунал Азіяцкага банка развіцця, Адміністрацыйны трыбунал Афрыканскага саюза, Суд Эканамічнай супольнасці заходнеафрыканскіх дзяржаў).

У адказ на запыт Суда ў парадку артыкула 75 Статута заяўнікам Брынавай Т.І. і Сакратарыятам Суда прадстаўлены копіі дакументаў і матэрыялаў, неабходных для ўсебаковага даследавання і ацэнкі акалічнасцей справы.

III. Вывады Суда

9. Прадметам гэтага кансультаўнага заключэння з'яўляецца прадстаўленне Судом прадугледжанага пунктам 46 Статута растлумачэння ўказаных у заяве нормаў Дагавора (пункты 53 і 54 Палажэння), звязаных з працоўнымі адносінамі. Наяўнасць гэтай сувязі абумоўлена, па-першае, тым, што праваадносіны службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі і Суда з гэтымі органамі Саюза, якія складаюць прадмет рэгулявання ўказаных палажэнняў (прадстаўленне сацыяльных гарантый у галіне пенсійнага забеспячэння), у адпаведнасці з Дагаворам не ўзнікаюць інакш, як толькі на аснове ўстанаўлення працоўных адносін гэтых асоб з органамі Саюза. Па-другое, наяўнасць вышэйзгаданых сацыяльных гарантый побач з іншымі сацыяльнымі гарантыямі, прывілеямі і імунітэтамі ў адпаведнасці з Дагаворам з'яўляецца неад'емным элементам статусу службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі і Суда як міжнародных служачых, які замацоўваецца, акрамя ўсяго іншага, і ў іх працоўных

дагаворах (кантрактах) з органамі Саюза.

У сувязі з гэтым з улікам палажэнняў пункта 46 Статута да кампетэнцыі Суда адносіцца прадастаўленне растлумачэнняў па заявах супрацоўнікаў і службовых асоб Камісіі і Суда, якія датычацца палажэнняў Дагавора аб умовах праходжання імі міжнароднай службы ў гэтых органах Саюза, у тым ліку пунктаў Палажэння, якія рэгулююць прадастаўленне сацыяльных гарантый у галіне пенсійнага забеспячэння, уключаючы пункты 53 і 54.

10. Вялікая калегія, прымаючы пад увагу змест заявы, якая паступіла, акалічнасці разгляданай справы і практыку Суда (*кансультатыўныя заключэнні ад 11 снежня 2017 года па справе № P-5/17 і ад 20 снежня 2018 года па справе № P-5/18*), кіруючыся пунктам 2 Статута, лічыць мэтазгодным у гэтым Кансультатыўным заключэнні не толькі растлумачыць значэнне пунктаў 53 і 54 Палажэння ў іх прымяненні да канкрэтных акалічнасцей заяўнікаў, звярнуўшыся да растлумачэння *in concreto* (пункты 17–20 гэтага Кансультатыўнага заключэння), але і даць такое растлумачэнне, абапіраючыся на сістэмны аналіз некаторых актуальных пытанняў *агульнага парадку*, якія датычацца, у прыватнасці, суадносін права Саюза і нацыянальнага заканадаўства дзяржаў-членаў, у тым ліку ў іх прымяненні да разгляданай галіны прававога рэгулявання – сацыяльных гарантый пенсійнага забеспячэння міжнародных служачых Саюза (пункты 11–16 гэтага Кансультатыўнага заключэння).

11. Вялікая калегія ў сувязі з гэтым адзначае, што ў святле міжнароднай практыкі стварэння і функцыянавання міжнародных арганізацый асаблівасць Еўразійскага эканамічнага саюза заключаецца ў тым, што ў адпаведнасці з Дагаворам працоўныя адносіны міжнародных служачых Саюза, уключаючы службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі і Суда, «рэгулююцца заканадаўствам дзяржавы знаходжання з улікам нормаў гэтага Палажэння» (пункт 43 Палажэння), а іх пенсійнае забеспячэнне «ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўствам дзяржавы-члена, грамадзянамі якой яны з'яўляюцца».

Такім чынам, ва ўказанай галіне адносін (якая звычайна складае прадмет рэгулявання ўстаноўчага акта і заснаваных на ім правіл

міжнароднай арганізацыі) міжнародны правапарадак, заснаваны на Дагаворы (права Саюза), цесна ўзаемадзеінічае з нацыянальнымі правапарадкамі ўсіх і кожнай з дзяржаў-членаў. Падобнае рэгуляванне ўплывае на аднастайнае растлумачэнне і прымяненне нормаў права Саюза, якія рэгулююць статус міжнародных служачых, у тым ліку пунктаў 53 і 54 Палажэння.

У сувязі з гэтым пры разглядзе гэтай справы неабходна ўдзяліць асаблівую ўвагу аналізу суадносін права ЕАЭС і нацыянальнага заканадаўства ў сферы прымянення Дагавора і ўліку прававой прыроды Саюза як міжнароднай арганізацыі, асаблівасцям прававога рэгулявання яе функцыянавання.

12. Нормы пунктаў 53 і 54 Палажэння ўстанаўліваюць міжнародныя абавязацельствы дзяржаў-членаў у галіне забеспячэння правоў міжнародных служачых Саюза, якія падлягаюць добрасумленнаму выкананню дзяржавамі-членамі на падставе агульнапрызнанага прынцыпу *pacta sunt servanda*, замацаванага ў артыкуле 26 Венскай канвенцыі аб праве міжнародных дагавораў ад 23 мая 1969 года (далей – Венская канвенцыя). Згодна з артыкулам 27 Венскай канвенцыі «ўдзельнік не можа спасылацца на палажэнні свайго ўнутранага права ў якасці апраўдання для невыканання ім дагавора». У выпадку калі Дагаворам устанаўліваюцца іншыя правілы, чым прадугледжаныя нацыянальным заканадаўствам дзяржавы-члена, прымяняюцца правілы, прадугледжаныя Дагаворам.

13. Нормы пунктаў 53 і 54 Палажэння дзейнічаюць у сферы агульных інтарэсаў дзяржаў-членаў, якая адносіцца да забеспячэння эфектыўнага і незалежнага функцыянавання інстытутаў Саюза і створанай у яго рамках міжнароднай службы. Забеспячэнне аднастайнага тлумачэння і прымянення дзяржавамі-членамі нормаў права Саюза, уключаючы пункты 53 і 54 Палажэння, з'яўляецца, зыходзячы з артыкула 107 Дагавора, умовай інстытуцыйнай цэласнасці і эфектыўнага функцыянавання Саюза як міжнароднай арганізацыі.

У сувязі з гэтым Вялікая калегія прыходзіць да вываду аб тым, што нацыянальнае заканадаўства і практыка яго прымянення ў дзяржавах-членах у галіне сацыяльных гарантый міжнародных служачых Саюза

павінны адпавядаць нормам Палажэння і не супярэчыць яму. Прыняцце якой-небудзь дзяржавай-членам актаў нацыянальнага заканадаўства ў сферы рэгулявання Палажэння, а таксама практыка яго прымянення, якія прадугледжваюць абмежаванне або адмену дзеяння нормаў Дагавора, супярэчыла б яго міжнародным абавязацельствам па Дагаворы, у прыватнасці, яго артыкулу 3, у адпаведнасці з якім дзяржавы-члены ствараюць спрыяльныя ўмовы для выканання Саюзам яго функцый.

14. Нормы раздзела V Палажэння «Працоўныя адносіны і сацыяльныя гарантыі ў органах Саюза» прадугледжваюць таксама абавязацельствы дзяржаў-членаў імплементаваць у нацыянальнае заканадаўства сацыяльныя гарантыі, прадугледжаныя Дагаворам, з мэтай іх далейшай рэалізацыі ў дачыненні да асоб, на якіх яны распаўсюджваюцца.

Указаная імплементацыя накіравана на забеспячэнне аднастайнага тлумачэння і прымянення нормаў Дагавора, прадметам рэгулявання якіх з'яўляецца інстытут міжнароднай службы Саюза і статус яго міжнародных служачых.

У выпадку адсутнасці ў заканадаўстве дзяржавы-члена нормаў, якія рэгулююць у адпаведнасці з Дагаворам статус міжнародных служачых Саюза, адпаведныя акты прымаюцца дзяржавамі іх грамадзянства, у каардынацыі адна з адной, на нацыянальным узроўні з мэтай папярэджання няроўнасці правоў міжнародных служачых Саюза па прыкметах нацыянальнасці або грамадзянства і забеспячэння рэалізацыі сацыяльных гарантый, прадугледжаных Палажэннем.

15. Пры тлумачэнні і прымяненні пунктаў 53 і 54 Палажэння неабходна таксама ўлічваць статус Саюза як міжнароднай арганізацыі, якая ў адпаведнасці з пунктам 2 артыкула 1 Дагавора, раздзела II і III Палажэння валодае міжнароднай правасуб'ектнасцю і функцыянальным імунітэтам. Як адзначана Судом у яго *Кансультаўным заключэнні ад 11 снежня 2017 года па справе № P-5/17*, міжнародна-прававы статус Саюза прадугледжвае самастойнае рэгуляванне ім узаемаадносін з уласным персаналам, а яго ўстаноўчы дагавор выступае як асноватворны прававы акт у рэгуляванні яго ўнутранай арганізацыі (пункт 15). Паколькі адсылка да нацыянальнага заканадаўства змяшчаецца ў самім Дагаворы, нормы

якога рэгламентуюць комплекс праваадносін з удзелама міжнародных служачых, нормы нацыянальнага заканадаўства прымяняюцца да тых элементаў прававога статусу ўказаных асоб, якія не ўрэгуляваны правам Саюза і такім чынам, каб гэтым не закраналася дзейнае прынцыпаў незалежнага і эфектыўнага выканання міжнароднымі служачымі іх службовых абавязкаў, функцый і няўхільнай павягі міжнароднага характару іх паўнамоцтваў, замацаваных у пунктах 2 і 3 Палажэння.

16. Вялікая калегія таксама прыходзіць да вываду, што нормы пунктаў 53 і 54 Палажэння, якія ўстанаўліваюць сацыяльныя гарантыі службовых асоб і супрацоўнікаў органаў Саюза ў галіне пенсійнага забеспячэння, побач з іншымі сацыяльнымі гарантыямі, прывілеямі і імунітэтамі, прадугледжанымі Палажэннем, уяўляюць сабой неад'емны элемент статусу міжнародных служачых Саюза і інстытута міжнароднай службы Саюза.

Пры гэтым аб'ём і нарматыўны змест сацыяльных гарантый міжнародных служачых Саюза, у тым ліку ў галіне пенсійнага забеспячэння абумоўлены публічным характарам функцый, якія на іх ускладаюцца дзяржавамі-членамі, і звязанымі з гэтым патрабаваннямі, што прад'яўляюцца да іх прафесійнай кваліфікацыі, дзелавых і асабістых якасцей, уключаючы валоданне спецыяльнымі ведамі і вопытам у сферах дзейнасці, якія складаюць прадмет Дагавора, а таксама звязанымі з праходжаннем міжнароднай службы абмежаваннямі. Пры вызначэнні ўзроўню такіх патрабаванняў, якія прад'яўляюцца да службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі і Суда, таксама не могуць не ўлічвацца і кваліфікацыйныя патрабаванні, якія на падставе Дагавора прымяняюцца да членаў Калегіі Камісіі і суддзяў Суда (дзейнасць якіх закліканы забяспечваць службовыя асобы і супрацоўнікі гэтых органаў Саюза).

17. Адказваючы на пытанне, пастаўленае ў першым пункце заявы, Вялікая калегія адзначае, што пункты 53 і 54 у іх узаемасувязі з іншымі нормамаі Палажэння, якія рэгулююць набыццё міжнароднымі служачымі Саюза сацыяльных гарантый у галіне пенсійнага забеспячэння (у дачыненні да службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі – пункты 44, 46, 47 і 54 Палажэння), устанаўліваюць матэрыяльна-прававыя і асобныя працэдурныя ўмовы прадастаўлення ўказаным у іх службовым асобам і

супрацоўнікам Камісіі і Суда сацыяльных гарантый у галіне пенсійнага забеспячэння.

Пры гэтым сістэмнае тлумачэнне нормаў Палажэння, якія рэгулююць працоўныя адносіны і сацыяльныя гарантыі міжнародных служачых Саюза ў галіне пенсійнага забеспячэння (пункты 43, 44, 46, 47, 50, 53 і 54), пацвярджае вывад аб тым, што пункт 53 Палажэння носіць спецыяльны характар у тым сэнсе, што 1) па суб'ектным складзе (*ratione personae*) сфера яго прымянення абмежавана службовымі асобамі і супрацоўнікамі Камісіі і Суда, якія з'яўляюцца грамадзянамі Расійскай Федэрацыі; 2) ім устанаўліваюцца матэрыяльна-прававыя і асобныя працэдурныя ўмовы ўзнікнення ў асоб, якія праходзяць міжнародную службу ў органах Саюза, правы на канкрэтны від пенсійнага забеспячэння ў Расійскай Федэрацыі – пенсію за выслугу гадоў федэральных дзяржаўных грамадзянскіх служачых.

Да ўмоў набыцця права на пенсію за выслугу гадоў службовымі асобамі, супрацоўнікамі Камісіі і Суда з ліку грамадзян Расійскай Федэрацыі адносіліся, у прыватнасці, устаноўленыя Дагаворам патрабаванні да агульнай працягласці стажу дзяржаўнай грамадзянскай службы (пятнаццаць гадоў), уключаючы перыяд працы ў Камісіі і Судзе непасрэдна перад звальненнем на працягу не менш за дванаццаць месяцаў, якія былі замацаваны ў першапачатковай рэдакцыі пункта 53 Палажэння, а пасля скарэктаваны ў бок павелічэння Пратаколам.

Вялікая калегія адзначае, што норма пункта 53 Палажэння як у ранейшай рэдакцыі, так і ў дзеючай ва ўзаемасувязі з артыкулам 106¹ Дагавора выкладзена ясна і канкрэтна, з'яўляецца нормай прамога дзеяння і стварае падставу для ўзнікнення ў асоб, на якіх такое дзеянне распаўсюджваецца, права на пенсію за выслугу гадоў.

Пры надыходзе акалічнасцей, якія забяспечваюць выкананне ўказаных матэрыяльна-прававых умоў, у міжнароднага служачага ў выніку Дагавора ўзнікае права на пенсію за выслугу гадоў. З моманту яго ўзнікнення гэта права, па сутнасці, з'яўляецца «набытым правам», рэалізацыя якога не залежыць ад магчымых змяненняў Дагавора і заснаваных на ім актаў права Саюза.

Вялікая калегія ў сувязі з гэтым лічыць абгрунтаваным і ўлічвае пры разглядзе заявы аб растлумачэнні, якая паступіла, падыход, што склаўся ў практыцы міжнародных судовых органаў, у прыватнасці, Адміністрацыйнага трыбунала Міжнароднай арганізацыі працы, згодна з якім пенсійныя правы адносяцца да катэгорыі «набытых правоў» і падлягаюць рэалізацыі яго ўладальнікам незалежна ад якіх-небудзь змяненняў, унесеныя у тэкст рэгулюючых гэтыя правы нарматыўных дакументаў (рашэнні ад 13 лістапада 1978 года № 365 па справе *Lamadie* (пункт 10) і ад 13 лістапада 1978 года № 366 па справе *Biggio* (пункт 10)).

Такім чынам, службовыя асобы і супрацоўнікі Камісіі і Суда Саюза, якія набылі права на пенсію за выслугу гадоў у адпаведнасці з пунктам 53 Палажэння, у рэдакцыі, якая дзейнічала да 24 студзеня 2023 года, і былі вызвалены ад пасадак, якія замяшчаюцца ў Камісіі або Судзе Саюза (за выключэннем выпадкаў вызвалення, звязаных з вінаватымі дзеяннямі), захоўваюць сваё права на пенсію за выслугу гадоў на ранейшых умовах.

Пры гэтым Дагавор і іншыя акты Саюза не ўстанаўліваюць тэрмін, на працягу якога Старшынёй Калегіі Камісіі або Старшынёй Суда (па іх ініцыятыве або хадайніцтве асобы, якая набыла права на пенсію за выслугу) павінна быць зроблена прадстаўленне ва ўпаўнаважаны орган Расійскай Федэрацыі, прадугледжанае абзацам першым пункта 53 Палажэння.

18. У адпаведнасці з агульнапрызнанай нормай міжнароднага права, кадыфікаванай у артыкуле 28 Венскай канвенцыі, паколькі іншы намер не вынікае з дагавора або не ўстаноўлены іншым чынам, палажэнні дагавора не абавязковыя для ўдзельніка дагавора ў дачыненні да любога дзеяння або факта, якія мелі месца да даты ўступлення дагавора ў сілу для гэтага ўдзельніка, або ў дачыненні да любой сітуацыі, якая перастала існаваць да гэтай даты.

У сувязі з гэтым Вялікая калегія адзначае, што Пратакол, які прадугледжваў унясенне ў пункт 53 Палажэння змяненняў, якія ў інтэрпрэтацыі заяўніка пагоршылі яе становішча, не ўтрымлівае нормаў, якія б прадугледжвалі абавязковасць гэтых змяненняў у прымяненні да праваадносін, якія ўзніклі да ўступлення вышэйзгаданага Пратакола ў сілу (гэта значыць, да 24 студзеня 2023 года).

Аналіз зместу вышэйзгаданага Пратакола, наадварот, дазваляе зрабіць вывад аб тым, што дзяржавы-ўдзельнікі, у адпаведнасці з іх канстытуцыйнымі правапарадкамі, прынцыпамі прававой дакладнасці, даверу да дзяржаўнай улады і стабільнасці прававога рэгулявання, дапоўнілі тэкст Дагавора артыкулам 106¹ «Пераходныя палажэнні адносна раздзела XXVIII», які вызначае кола асоб, у дачыненні да якіх права на пенсію за выслугу гадоў павінна прымяняцца ў парадку, прадугледжаным пунктам 53 Палажэння, – без уліку змяненняў у частцы працягласці стажу дзяржаўнай грамадзянскай службы, унесеным указаным Пратаколам, і пасля яго ўступлення ў сілу.

Зыходзячы з сістэмнага тлумачэння пунктаў 53 і 54 Палажэння, Вялікая калегія канстатуе іх узаемадапаўняльнасць у частцы вызначэння агульнай працягласці стажу дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы, неабходнай для прызначэння службовым асобам і супрацоўнікам Камісіі і Суда пенсіі за выслугу гадоў. Паколькі ў адпаведнасці з пунктам 54 Палажэння перыяд працы ў якасці службовай асобы і / або супрацоўніка органа Саюза ўключаецца ў агульную працягласць стажу дзяржаўнай грамадзянскай службы, паняцце «змяненні ў частцы працягласці стажу дзяржаўнай службы», якое выкарыстоўваецца ў артыкуле 106¹ Дагавора, неабходна разумець як паняцце, што адносіцца і да той часткі працоўнага стажу, якая ўяўляе сабой стаж дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы ва ўласным сэнсе слова, і да той, якая ахоплівае перыяд працы службовай асобы, супрацоўніка Камісіі і Суда ў гэтых органах Саюза.

Суд таксама ўлічвае прававую пазіцыю, выкладзеную ў *Кансультаўным заключэнні ад 20 снежня 2018 года па справе № P-5/18*, згодна з якой узровень правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, гарантаваны Саюзам, не можа быць ніжэйшым, чым ён забяспечваецца ў дзяржавах-членах, і на гэтай падставе прыходзіць да вываду, што ў дачыненні да былога міжнароднага служачага Саюза не падлягае рэтраактыўнаму прымяненню нарматыўнае рэгуляванне, якое пагаршае яго прававое становішча.

Вялікая калегія таксама адзначае, што ў частцы, якая датычыцца заяўнікаў Мысліўскага П.П. і Панова А.А., пытанне, пастаўленае ў пункце 1

заявы аб растлумачэнні, не мае прадмета, паколькі матэрыяльна-прававыя ўмовы ўзнікнення права на пенсію за выслугу гадоў, якія былі ўстаноўлены рэдакцыяй пункта 53 Палажэння, што дзейнічала да ўступлення ў сілу вышэйзгаданага Пратакола, да іх непрямых змяненняў.

19. Адказваючы на пытанне, пастаўленае ў чацвёртым пункце заявы аб растлумачэнні, Суд адзначае, што з тэксту пункта 53 Палажэння ясна вынікае, што ўзнікненне ў міжнародных служачых Саюза з ліку грамадзян Расійскай Федэрацыі права на пенсію за выслугу гадоў звязана з замяшчэннем імі пасады ў Камісіі і Судзе Саюза, што замацавана ў прававой пазіцыі, выяўленай у *Кансультаўным заключэнні ад 12 верасня 2017 года па справе № P-2/17*, згодна з якой Суд прызнаў раўназначнымі па аб'ёме і змесце паняцці «замяшчэнне пасады» і «заяцце пасады».

У пункце 54 Палажэння, у сваю чаргу, выкарыстоўваецца паняцце «перыяд працы» службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі і Суда, які ў адпаведнасці з указаным пунктам падлягае ўключэнню ў стаж дзяржаўнай грамадзянскай службы дзяржавы-члена, грамадзянамі якой яны з'яўляюцца, у тым ліку для прызначэння пенсіі за выслугу гадоў дзяржаўных служачых.

Права Саюза не змяшчае вызначэння тэрміна «перыяд працы» службовых асоб і супрацоўнікаў. Суд лічыць, зыходзячы са сфарміраванай практыкі Камісіі і Суда, што пад указаным тэрмінам неабходна разумець агульную працягласць працоўнай дзейнасці службовых асоб і супрацоўнікаў на падставе заключаных з імі працоўных дагавораў (кантрактаў).

З кантэкставага тлумачэння пунктаў 53 і 54 Палажэння вынікае, што перыяд выканання паўнамоцтваў службовых асоб або супрацоўнікаў Камісіі і Суда, якія з'яўляюцца грамадзянамі Расійскай Федэрацыі, на пасадзе, якая замяшчаецца (займаецца), уключаецца ў стаж дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы гэтай дзяржавы-члена, у тым ліку з мэтай прызначэння пенсіі за выслугу гадоў дзяржаўных служачых (федэральных дзяржаўных грамадзянскіх служачых).

Вялікая калегія прыходзіць да вываду, што пункт 54 Палажэння распаўсюджваецца на грамадзян усіх дзяржаў-членаў Саюза, не ўтрымлівае

якіх-небудзь умоў для ўключэння перыядаў працы ў Камісіі і Судзе ў стаж дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы і, адпаведна, прымянім да асоб, якія да працы ў органах Саюза не мелі стажу дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы.

20. Пры адказе на пытанне, пастаўленае ў пятым пункце заявы аб растлумачэнні, Вялікая калегія канстатуе, што, улічваючы акалічнасці справы, апісаныя ў пункце 4 гэтага Кансультаўнага заключэння, ён датычыцца працоўных адносін Суда толькі з адным з заяўнікаў, які ў перыяд дзеяння ранейшай рэдакцыі пункта 53 Палажэння выконваў абавязкі супрацоўніка Суда на пасадзе кансультанта экспертна-аналітычнага аддзела Сакратарыята Суда.

Вялікая калегія лічыць, што для мэт устанаўлення працоўнага стажу і прызначэння пенсіі ў адпаведнасці з пунктамі 53 і 54 Палажэння ў дачыненні да адпаведнай асобы (работніка) вырашальнае значэнне мае выкананне наступных умоў, што вынікаюць з Дагавора: 1) наяўнасць у гэтай асобы працоўнага дагавора (кантракта) з органам Саюза, які прадугледжвае выкананне працоўнай функцыі ў якасці службовай асобы або супрацоўніка органа Саюза, а таксама абавязак органа Саюза ажыццяўляць у дачыненні да такой асобы пенсійнае і сацыяльнае забеспячэнне як службовай асобы і супрацоўніка органа Саюза ў адпаведнасці з умовамі Дагавора; 2) фактычнае ажыццяўленне бакамі ўказанага працоўнага дагавора (кантракта) прадугледжаных у ім узаемных абавязкаў, уключаючы выкананне органам Саюза патрабавання аб абавязковых адлічэннях на пенсійнае забеспячэнне такой асобы ў парадку і на ўмовах, устаноўленых для службовых асоб або супрацоўнікаў органа Саюза (пункт 44 Палажэння).

З улікам вышэйпададзенага Вялікая калегія прыходзіць да вываду, што пры адначасовым выкананні ўказаных умоў перыяд працы службовай асобы, супрацоўніка Камісіі або Суда ў якасці «выконваючага абавязкі» на адпаведнай пасадзе ў Камісіі ці Судзе падлягае ўключэнню ў стаж дзяржаўнай службы ў адпаведнасці з пунктамі 53 і 54 Палажэння і для мэт прызначэння пенсіі за выслугу гадоў.

21. З улікам вышэйпададзенага Вялікая калегія тлумачыць:

21.1. Службовыя асобы і супрацоўнікі Камісіі і Суда, якія набылі права на пенсію за выслугу гадоў у адпаведнасці з пунктам 53 Палажэння ў рэдакцыі, якая дзейнічала да 24 студзеня 2023 года, і былі вызвалены ад пасадак, якія замяшчаюцца ў Камісіі або Судзе (за выключэннем выпадкаў вызвалення, звязаных з вінаватымі дзеяннямі), захоўваюць сваё права на пенсію за выслугу гадоў на ранейшых умовах, у тым ліку ў частцы патрабавання аб працягласці стажу працы ў Камісіі і Судзе не менш за дванаццаць месяцаў, незалежна ад даты рэалізацыі такімі асобамі ўказанага права і ўнясення Старшынёй Калегіі Камісіі або Старшынёй Суда прадстаўлення ва ўпаўнаважаны орган дзяржавы-члена.

21.2. У адпаведнасці з пунктам 54 Палажэння перыяд працы службовых асоб, супрацоўнікаў Камісіі і Суда ў гэтых органах уключаецца ў стаж дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы дзяржавы-члена, грамадзянамі якой яны з'яўляюцца, у тым ліку для мэт прызначэння пенсіі за выслугу гадоў. Пры гэтым «перыяд працы» службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі і Суда Саюза ў гэтых органах (пункт 54 Палажэння) раўназначны па сэнсе перыяду «замяшчэнне пасадак» у гэтых органах указанымі асобамі (пункт 53 Палажэння).

21.3. Для мэт прымянення пунктаў 53 і 54 Палажэння перыяд працы ў якасці «выконваючага абавязкі» службовай асобы, супрацоўніка Камісіі і Суда Саюза ўключаецца ў стаж дзяржаўнай (дзяржаўнай грамадзянскай) службы дзяржавы-члена, грамадзянамі якой яны з'яўляюцца.

IV. Заключныя палажэнні

22. Копію гэтага Кансультатыўнага заключэння накіраваць заяўнікам.
Кансультатыўнае заключэнне размясціць на афіцыйным інтэрнет-сайце Суда.

Старшынствууючы суддзя-дакладчык

А.А. Дронаў

Суддзі:

А.М. Ажыбраімава

Э.У. Айрыян

Д.П. Аляксандраў

А.А. Забара

Е.Ж. Ісмаілаў

М.Т. Кайыпаў

А.Б. Кішкембаеў

Н.У. Паўлава

А.Г. Тунян